PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/1191

od 11. kolovoza 2020.

o utvrđivanju mjera za sprečavanje unošenja u Uniju virusa smeđe naboranosti ploda rajčice (ToBRFV) i njegova širenja unutar Unije te stavljanju izvan snage Provedbene odluke (EU) 2019/1615

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ ([1]), a posebno njezin članak 30.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ ([2]), a posebno njezin članak 22. stavak 3. i članak 52.,

budući da:

(1) Virus smeđe naboranosti ploda rajčice (ToBRFV) („navedeni štetni organizam”) trenutačno nije naveden kao karantenski štetni organizam Unije ili kao regulirani nekarantenski štetni organizam Unije u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2019/2072 ([3]).

(2) Međutim, od 2018. države članice prijavile su izbijanje navedenog štetnog organizma na usjevima rajčice na svojem državnom području i mjere koje su poduzele za kontrolu navedenog štetnog organizma. Njemačka i Italija provele su analize rizika od štetnih organizama (Njemačka 2018. i Italija 2019.) koje su pokazale da bi navedeni štetni organizam i njegovi štetni učinci mogli predstavljati znatnu prijetnju za zdravlje bilja u Uniji, posebice u proizvodnji *Solanum lycopersicum* L. i *Capsicum* spp.

(3) Na temelju tih analiza donesena je Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/1615 ([4]), kojom se utvrđuju mjere sprečavanja unošenja navedenog štetnog organizma i njegova širenja unutar Unije.

(4) Nakon donošenja Provedbene odluke (EU) 2019/1615 prikupljene su novije znanstvene informacije o širenju navedenog štetnog organizma i o metodama testiranja, što opravdava potrebu za detaljnijim mjerama od onih predviđenih Provedbenom odlukom (EU) 2019/1615.

(5) Posebice bi trebalo testirati sjeme *Solanum lycopersicum* L. i *Capsicum* spp. bez obzira na podrijetlo. To je potrebno zbog nesigurnosti u pogledu prisutnosti štetnog organizma u svijetu i jer se sjeme različitog podrijetla pri trgovini često miješa u partijama, čime se povećava rizik od širenja navedenog štetnog organizma.

(6) Osim toga, utvrđivanje proizvodnih jedinica slobodnih od štetnih organizama mora podlijegati određenim mjerama da bi se osigurala proizvodnja zdravog materijala.

([1]) SL L 317, 23.11.2016., str. 4.

([2]) SL L 95, 7.4.2017., str. 1.

([3]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2072 od 28. studenoga 2019. o utvrđivanju jedinstvenih uvjeta za provedbu Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zaštitnih mjera protiv organizama štetnih za bilje te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 690/2008 i izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019. (SL L 319, 10.12.2019., str. 1).

([4]) Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/1615 od 26. rujna 2019. o utvrđivanju hitnih mjera za sprečavanje unošenja u Uniju virusa smeđe naboranosti ploda rajčice (ToBRFV) i njegova širenja unutar Unije (SL L 250, 30.9.2019., str. 91.)).

(7) Za sorte *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam smatra se da ne predstavljaju rizik od zaraze i širenja navedenog štetnog organizma. Stoga bi te sorte trebalo izuzeti iz zahtjeva za testiranje ako su službeno potvrđene kao otporne.

(8) Uzorkovanje i testiranje trebalo bi se provoditi se pod određenim uvjetima na temelju najnovijih informacija prikupljenih u Uniji i na međunarodnoj razini. Metode PCR-a u stvarnom vremenu najučinkovitije su u otkrivanju i identificiranju navedenog štetnog organizma. Metoda ELISA je manje osjetljiva i manje specifična jer je utvrđeno da kod nje dolazi do križne reakcije s drugim virusima rajčice. Međutim, pandemija bolesti COVID-19 prouzročila je manjak kompleta za testiranje potrebnih za provođenje metode PCR-a u stvarnom vremenu. Do 1. listopada 2020. i metoda ELISA trebala bi se smatrati prihvatljivom metodom za otkrivanje i identificiranje navedenog štetnog organizma. Uzorkovanje i testiranje trebalo bi se provoditi uz uzorkovanje za fizičke provjere koje se provode u skladu s odredbama Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2130 ([5]) da bi se osigurala povećana razina fitosanitarne zaštite unutar Unije.

(9) Uvjeti za premještanje bilja za sadnju ne bi se trebali primjenjivati na bilje koje je već proizvedeno u skladu s Provedbenom odlukom (EU) 2019/1615 jer ne bi bilo razmjerno zahtijevati dodatno testiranje za to sjeme i jer se u većini slučajeva ti uvjeti ne bi mogli primijeniti u praksi.

(10) U Prilogu III. Provedbenoj uredbi (EU) 2019/2130 utvrđuju se pravila o postupcima koje je potrebno provesti tijekom fizičkih provjera bilja za sadnju, uključujući uzorkovanje. Osim tih pravila te radi prilagodbe učestalosti uzorkovanja i testiranja u vezi s fitosanitarnim rizikom koji predstavlja navedeni štetni organizam države članice trebale bi definirati učestalost uzorkovanja i testiranja pri uvozu pošiljki navedenog sjemenja i navedenog bilja za sadnju. Stopa učestalosti ne bi smjela biti manja od 20 % od uvezenog navedenog sjemena i navedenog bilja za sadnju da bi se osiguralo da je provjeren odgovarajuće reprezentativan uzorak.

(11) Provedbenu odluku (EU) 2019/1615 trebalo bi staviti izvan snage i zamijeniti ovom Uredbom kako bi se uzela u obzir Uredba (EU) 2016/2031 Europskog Parlamenta i Vijeća te Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2072 koje se primjenjuju od 14. prosinca 2019.

(12) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati do 31. svibnja 2022. da bi se omogućilo dovoljno vremena za praćenje situacije i utvrđivanje fitosanitarnog statusa navedenog štetnog organizma s obzirom na područje Unije i rasprostranjenost u svijetu.

(13) Da bi se brzo odgovorilo na fitosanitarni rizik koji predstavlja navedeni štetni organizam, pravila ove Uredbe trebala bi se početi primjenjivati u što kraćem roku. Stoga bi ova Uredba trebala stupiti na snagu trećeg dana od dana njezine objave.

(14) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „navedeni štetni organizam” znači virus smeđe naboranosti ploda rajčice (ToBRFV);

(b) „navedeno bilje za sadnju” znači bilje za sadnju vrste *Solanum lycopersicum* L. i *Capsicum* spp.;

(c) „navedeno sjeme” znači sjeme *Solanum lycopersicum* L. i *Capsicum* spp.;

(d) „navedeni plodovi” znači plodovi *Solanum lycopersicum* L. i *Capsicum* spp.

([5]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2130 od 25. studenoga 2019. o utvrđivanju detaljnih pravila o postupcima koje je potrebno provesti tijekom i nakon provjera dokumentacije, provjera identiteta i fizičkih provjera životinja i robe koji podliježu službenim kontrolama na graničnim kontrolnim postajama (SL L 321, 12.12.2019., str. 128.).

Članak 2.

Zabrane u pogledu navedenog štetnog organizma

Navedeni štetni organizam ne smije se unositi na područje Unije, premještati unutar njega ni držati, razmnožavati ili puštati unutar područja Unije.

Članak 3.

Otkrivanje navedenog štetnog organizma ili sumnja na njegovu prisutnost

1. Svaka osoba koja sumnja na prisutnost navedenog štetnog organizma na područja Unije ili sazna za nju dužna je odmah obavijestiti nadležno službeno tijelo i dostaviti mu sve relevantne informacije o prisutnosti navedenog štetnog organizma ili sumnji na njegovu prisutnost.

2. Nakon što primi takve informacije nadležno tijelo:

(a) odmah evidentira dostavljene informacije;

(b) poduzima sve mjere kako bi se potvrdila prisutnost ili sumnja na prisutnost navedenog štetnog organizma;

(c) osigurava da svaka osoba koja posjeduje bilje koje je možda zaraženo navedenim štetnim organizmom odmah dobije informacije o:

i. prisutnosti navedenog štetnog organizma ili sumnji na njegovu prisutnost, i

ii. mogućim rizicima povezanima s navedenim štetnim organizmom i mjerama koje se moraju poduzeti.

Članak 4.

Mjere u slučaju potvrde prisutnosti navedenog štetnog organizma

Ako se potvrdi prisutnost ili sumnja na prisutnost navedenog štetnog organizma na državnom području države članice, nadležno tijelo predmetne države članice osigurava da se poduzmu sve prikladne mjere kako bi se navedeni štetni organizam iskorijenio u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2016/2031.

Članak 5.

Nadzori u pogledu prisutnosti navedenog štetnog organizma u državama članicama

1. Države članice provode godišnje nadzore u pogledu prisutnosti navedenog štetnog organizma na navedenom bilju za sadnju, navedenom sjemenu i navedenim plodovima na svojem državnom području, uključujući i proizvodna mjesta navedenog sjemena i navedenog bilja za sadnju.

2. Ti nadzori:

(a) uključuju uzorkovanje i testiranje kako je utvrđeno u Prilogu; i

(b) temelje se na:

i. procijenjenom riziku od unošenja navedenog štetnog organizma u predmetnu državu članicu i njegova širenja u njoj; i

ii. priznatim znanstvenim i tehničkim načelima s obzirom na mogućnost otkrivanja navedenog štetnog organizma..

3. Države članice do 30. travnja svake godine obavješćuju Komisiju i druge države članice o rezultatima nadzora koji su provedeni tijekom prethodne kalendarske godine.

Članak 6.

Premještanje navedenog bilja za sadnju unutar Unije

1. Navedeno bilje za sadnju može se premještati unutar Unije samo ako ga prati biljna putovnica i ako su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) navedeno bilje uzgojeno je u proizvodnoj jedinici za koju je poznato da se u njoj ne pojavljuje navedeni štetni organizam, na temelju službenih inspekcijskih pregleda za otkrivanje navedenog štetnog organizma provedenih u primjereno vrijeme te, ako navedeno bilje pokazuje simptome navedenog štetnog organizma, nadležno tijelo uzorkovalo je i testiralo navedeno bilje i testovi su pokazali da je slobodno od navedenog štetnog organizma;

(b) partije navedenog bilja za sadnju držane su odvojeno od ostalih partija navedenog bilja primjenom primjerenih higijenskih mjera i fizičkim razdvajanjem.

Uzorkovanje za testiranje, kako je navedeno u ovom stavku, obavlja se kako je navedeno u Prilogu.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na sljedeće:

(a) navedeno bilje sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da je otporno na navedeni štetni organizam;

(b) navedeno bilje za sadnju proizvedeno u skladu s Provedbenom odlukom (EU) 2019/1615.

Članak 7.

Premještanje određenog sjemena unutar Unije

1. Navedeno sjeme može se premještati unutar Unije samo ako ga prati biljna putovnica i ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) njegove matične biljke proizvedene su u proizvodnoj jedinici za koju je poznato da se u njoj ne pojavljuje navedeni štetni organizam, na temelju službenih inspekcijskih pregleda za otkrivanje navedenog štetnog organizma provedenih u primjereno vrijeme;

(b) sjeme ili njegove matične biljke podvrgnuti su uzorkovanju i testiranju na navedeni štetni organizam koje je provelo nadležno tijelo ili su podvrgnuti uzorkovanju i testiranju koje obavljaju specijalizirani subjekti pod službenim nadzorom nadležnog tijela te je na temelju tih testova utvrđeno da su slobodni od navedenog štetnog organizma;

U slučaju sumnje na prisutnost navedenog štetnog organizma uzorkovanje i testiranje provode isključivo nadležna tijela u skladu s člankom 87. stavkom 3. točkom (c) Uredbe (EU) 2016/2031;

(c) podrijetlo svih partija navedenog sjemena evidentirano je i dokumentirano.

2. Navedeno sjeme koje je prije 15. kolovoza 2020. još bilo na skladištu uzorkuju i testiraju na navedeni štetni organizam nadležno tijelo ili specijalizirani subjekti pod službenim nadzorom nadležnog tijela prije premještanja unutar Unije kao sjeme slobodno od navedenih štetnih organizama.

3. Uzorkovanje i testiranje sjemena obavlja se kako je navedeno u Prilogu.

4. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na navedeno sjeme sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam.

Članak 8.

Unošenje navedenog bilja za sadnju u Uniju

1. Navedeno bilje za sadnju podrijetlom iz trećih zemalja, osim sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, smije se unositi u Uniju samo ako ga prati fitosanitarni certifikat koji u rubrici „Dopunska izjava" sadržava sljedeće elemente:

(a) službenu izjavu u kojoj se navodi da navedeno bilje za sadnju potječe od navedenog sjemena koje je uzorkovano i testirano na navedeni štetni organizam, kako je navedeno u Prilogu, te je na temelju tih testova utvrđeno da je slobodno od navedenog štetnog organizma;

(b) službenu izjavu da je navedeno bilje za sadnju proizvedeno u proizvodnoj jedinici koju je registrirala i koju nadzire nacionalna organizacija za zaštitu bilja u državi podrijetla i za koju je poznato da je slobodna od navedenog štetnog organizma na temelju službenih inspekcijskih pregleda za otkrivanje tog štetnog organizma provedenih u primjereno vrijeme te da je, u slučaju prisutnosti simptoma, podvrgnuto službenom uzorkovanju i testiranju na navedeni štetni organizam te je na temelju tih testova utvrđeno da je slobodno od navedenog štetnog organizma;

(c) naziv registrirane proizvodne jedinice.

2. Navedeno bilje podrijetlom iz trećih zemalja, osim sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, smije se unositi u Uniju samo ako ga prati fitosanitarni certifikat u kojem se u rubrici „Dopunska izjava" potvrđuje ta otpornost.

Članak 9.

Unošenje navedenog sjemena u Uniju

1. Navedeno sjeme podrijetlom iz trećih zemalja, osim sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, smije se unositi u Uniju samo ako ga prati fitosanitarni certifikat koji u rubrici „Dopunska izjava" sadržava sljedeće elemente:

(a) službenu izjavu da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. matične biljke navedenog sjemena proizvedene su u proizvodnoj jedinici za koju je poznato da se u njoj ne pojavljuje navedeni štetni organizam, na temelju službenih inspekcijskih pregleda za otkrivanje navedenog štetnog organizma provedenih u primjereno vrijeme;

ii. navedeno sjeme ili njegove matične biljke službeno su uzorkovani i testirani na navedeni štetni organizam te je na temelju tih testova utvrđeno da su slobodni od navedenog štetnog organizma;

(b) naziv registrirane proizvodne jedinice.

2. Navedeno sjemenje *Capsicum* spp. sorti za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam koje dolazi iz trećih zemalja može se uvesti u Uniju samo ako ga prati fitosanitarni certifikat u kojem se u rubrici „Dopunska izjava" potvrđuje ta otpornost.

Članak 10.

Službene provjere pri unošenju u Uniju

Nadležno tijelo na graničnoj kontrolnoj postaji prvog prispijeća u Uniju uzorkuje i testira barem 20 % pošiljki navedenog sjemena i navedenog bilja za sadnju, kako je utvrđeno u Prilogu.

Članak 11.

Stavljanje izvan snage Provedbene odluke (EU) 2019/1615

Provedbena odluka (EU) 2019/1615 stavlja se van snage od 15. kolovoza 2020.

Članak 12.

Razdoblje primjene

Ova Uredba primjenjuje se do 31. svibnja 2022.

Članak 13.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. kolovoza 2020.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG

1. **Sustavi uzorkovanja sjemena, osim sjemena sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam**

Uzorkovanje sjemena za testiranje provodi se prema sljedećim sustavima uzorkovanja ovisno o partijama sjemena kako je navedeno u odgovarajućoj tablici međunarodnih normi za fitosanitarne mjere br. 31 (Metodologije za uzorkovanje pošiljki, ISPM31):

— za partije sjemena od 3 000 ili manje sjemenki: primjena hipergeometrijskog sustava uzorkovanja kojim se s 95-postotnom pouzdanošću može utvrditi razina prisutnosti zaraženog bilja od 10 % ili veća,

— za partije sjemena s više od 3 000, ali manje od 30 000 sjemenki: primjena sustava uzorkovanja kojim se s 95-postotnom pouzdanošću može utvrditi razina prisutnosti zaraženog bilja od 1 % ili veća,

— za partije sjemena s više od 30 000 sjemenki: primjena sustava uzorkovanja kojim se s 95-postotnom pouzdanošću može utvrditi razina prisutnosti zaraženog bilja od 0,1 % ili veća.

Poduzorci se sastoje od najviše 1 000 sjemenki za metode lančane reakcije polimerazom (PCR).

Poduzorci se sastoje od najviše 250 sjemenki za metodu imunoenzimskog testa (ELISA).

2. **Sustavi uzorkovanja bilja za sadnju, osim bilja sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam**

U slučaju bilja za sadnju, osim bilja sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, prikuplja se 200 listova po proizvodnoj jedinici i kultivaru, po mogućnosti mladih listova s vrha biljke.

U slučaju simptomatičnog bilja, uzorkovanje za testiranje provodi se na barem tri simptomatična lista.

3. **Metode testiranja za otkrivanje i identificiranje navedenog štetnog organizma na sjemenu, osim sjemena sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam**

Za otkrivanje navedenog štetnog organizma na navedenom sjemenu koristit će se jedna od sljedećih metoda testiranja:

— ELISA, do 1. listopada 2020. samo za potvrdu neprisutnosti štetnog organizma za izdavanje biljnih putovnica ili fitosanitarnih certifikata,

— RT-PCR u stvarnom vremenu, uz upotrebu početnica i sondi kako je opisano u protokolu ISF-a (2020.) ([1]),

— RT-PCR u stvarnom vremenu, uz upotrebu početnica i sondi Menzela i Wintera (*Acta Horticulturae*, u tisku).

U slučaju pozitivnog rezultata testa otkrivanja provodi se druga metoda testiranja, različita od metode upotrijebljene za otkrivanje, jednom od prethodno navedenih metoda RT-PCR-a u stvarnom vremenu, koristeći isti uzorak da bi se potvrdila identifikacija. U slučaju nedosljednosti između rezultata otkrivanja i rezultata identifikacije dobivenih za obloženo sjeme, obloge sjemena uklanjaju se i sjemenje se ponovno testira.

4. **Metode testiranja za otkrivanje i identificiranje navedenog štetnog organizma na bilju za sadnju, osim bilja za sadnju sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, te na navedenim plodovima**

Za otkrivanje navedenog štetnog organizma na navedenom bilju za sadnju, osim navedenog bilja za sadnju sorti *Capsicum* spp. za koje je poznato da su otporne na navedeni štetni organizam, te na navedenim plodovima koristit će se jedna od sljedećih metoda testiranja:

— ELISA, samo za simptomatski materijal,

— konvencionalni RT-PCR uz upotrebu početnica Alkownija *et al.* (2019.),

([1]) Protokol koji je razvila Međunarodna federacija za sjeme (Međunarodna inicijativa za zdravlje sjemena za uzgoj povrća (ISHI-Veg)).

— konvencionalni RT-PCR uz upotrebu početnica Rodriguez-Mendoze *et al.* (2019.),

— RT-PCR u stvarnom vremenu, uz upotrebu početnica i sondi kako je opisano u protokolu ISF-a (2020.) ([2]),

— RT-PCR u stvarnom vremenu, uz upotrebu početnica i sondi Menzela i Wintera (*Acta Horticulturae*, u tisku).

U slučaju pozitivnog rezultata testa otkrivanja provodi se druga metoda testiranja, različita od metode korištene za otkrivanje, jednom od prethodno navedenih metoda RT-PCR-a, koristeći isti uzorak da bi se potvrdila identifikacija.

([2]) Protokol koji je razvila Međunarodna federacija za sjeme (Međunarodna inicijativa za zdravlje sjemena za uzgoj povrća (ISHI-Veg)).